

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Historia Pelagiana Et Dissertatio De Synodo V.
Œcumenica In Qua Origenis ac Theodori Mopsuesteni
Pelagiani erroris Auctorum justa damnatio exponitur, &
Aquilejense Schisma describitur**

Noris, Enrico

Patavii, 1708

Cap. 6. Elogia à Summis Pontificibus, Augustinianæ doctrinæ contrà
Pelagianos delata à sinistris Recentiorum interpretationibus vindicantur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72486](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72486)

edicta, quibus Pelagiana hæresis jugulata occubuit, ex Sancti Augustini libris petita sunt, Sancti Augustini doctrinam continent, Sancti Augustini verbis exprimentur. Fuit Augustinus quodammodo Ecclesiæ prætor, cum Romanis Pontificibus, & Conciliis ore præerit, quod de superbissimâ hæresi judicavit. Fuit lingua Ecclesiæ, cum ejus verbis decreta concepta sunt, & quæ prius fuerant Augustini voces, Spiritus sancti oracula esse ceperunt. Fuit ille Conciliorum Dux, atque ingenium, cum iis rationes, & argumenta subministravit, quibus Pelagium, ejusque complices fregerunt: Lib. 3. Hæret. Janf. disp. 1. cap. 6. Video, Annatum spifsum hinc pulverem excitare, quo tantam Romanæ Ecclesiæ lucem Augustinum quaquaversum irradiantem obducatur. Quas enim ille nebulas cogit toto capite sexto, quibus delatas à Romanis Præsulibus Augustino laudes offuscet? Illius tamen vanos conatus insequenti capite reprimemus, ubi Sancti Doctoris auctoritatem Apostolicæ Sedis sententiâ toties munitam ab hujus Sancti Patris Vindicatorem, uti se jactat, objectionibus, pravifque interpretationibus asseremus.

Attamen etiam si nullus pro Augustino veterum Patrum staret, ac Vaticana oracula silerent prorsus omnia, non adeò deplorata censenda esset Augustini causa, ut Annato eidem adversante, nullum faventem Judicem fortiri in Orbe posset, præsertim cum manifestum sit, plura ipsum testimonia falsasse, alia prorsus finxisse, quosdam in testes adduxisse, vel Semipelagiano errore infectos, vel Grammaticos imperitos, vel novos ex Juris consultis Theologos, vel impudentes, minùsque consultò locutos, atque Augustinensium librorum prorsus infcios. At eum Sancti Augustini doctrinam tot Romanorum Præfulum laudibus, tot Conciliorum decretis, tot omnium veteris Ecclesiæ Patrum encomiis ornata, munita, ac defensa sit, quis nuper eandem in judicium à Recentioribus vocatam damnari vel minimâ ex parte posse suspicetur? Ab Augustino enim stat antiquitas, à Recentioribus novitas, illinc sanctitas, hinc audacia; illinc antiqui Patres, hinc novi scriptores; illinc tot sæculorum consensus, hinc nostræ ætatis scholasticorum minima portio. Quæ sanè cum attentius considero, illud subindè mecum reputo, nescire me, an laudem, vel odium potiùs apud probos hoc opere mihi met conciliarim, contraxerimve. Profectò arbitror, non defuturos, qui me inanem operam posuisse dicent, Augustinum in judicio contra Recentiorum accusationes defendendo, quasi horum temeritas vel initio causæ non statim intelligatur, qui contra summum Ecclesiæ Magistrum conductis testibus coràm Orthodoxo Orbe dimicare audent. Sed veniam precor, si quicquam à Recentiorum testibus Augustino timere mali visus sum; ejus enim causam defendendam suscepi, ne apud imperitos, nimiumque credulos tantorum testimoniâ nomina, quæ adversarii longo ordine contra Augustinum producere gloriabantur, vel fidem invenirent, vel suspicionem saltè ingererent.

CAPUT VI.

Elogia à Summis Pontificibus Augustiniana doctrinæ contra Pelagianos delata à sinistris Recentiorum interpretationibus vindicantur.

SANÈ non levem invidiam redolet Recentiorum factum, de quo hoc loco sermonem instituimus. Romani Præsules Sancti Augustini de divinâ gratiâ

doctrinam miris præconiis consecrarunt. Undè tanta eidem ab omnibus per tot retrò sæcula veneratio impensa est, ut post eorundem Pontificum voces Orthodoxi unum Augustinum inaudiverint, imò Augustini dogmata in Pontificum decreta, ac Synodorum canones transferint, quod in Historiâ Pelagianâ demonstravimus. Hæc quidem Recentiorum animum altiùs pupugere; quare delata Augustinianæ doctrinæ à Romanis Præsulibus elogia falsis interpretationibus partim decurtare, partim eludere audacter quidem, sed non æquè feliciter conati sunt.

Primus inter Pontifices, qui Sanctum Augustinum commendavit, Innocentius producit, qui cum ab Augustino literas accepisset, à quatuor aliis collegis subscriptas, quibus Pelagii errores eidem significantur, respondit Epistolâ 96. inter Augustinianas: *Quod earum tenor, omnisque contextio est in consideratione quotidianæ gratiæ Dei, & in eorum correctione, qui contra sentiunt, integrâ ratione consistit, ut & illis omnem tollere possit errorem, & idoneum dato cuiusvis nostræ legis exemplo, quem sequi debeat dignum possit præbere Doctorem.* Legantur, quæ diximus lib. 1. Hist. Pel. cap. 11. Recentiores haud universam Sancti Augustini doctrinam contra Pelagianos ab Innocentio approbatam fuisse contendunt, sed quâ parte tantum decertat contra duos Pelagii errores, quos ibi Pontifex damnat. Do verba Moraines disp. 12. Ant. Janf. num. 49. *Ex hac autem approbatione hujusmodi literarum de uno, aut altero tantum errore loquentium, inferre velle, totam Divi Augustini doctrinam de gratiâ fuisse specialiter ab Innocentio approbatam, est malitiosè simplicibus illudere, & eruditorum patientiâ intolerabiliter abuti.* Quod verò Sanctus Augustinus, quò meliùs Pelagianæ hæresis faciem Innocentio suis coloribus pictam ostenderet, ejusdem Hæresiarchæ librum in laudem naturæ emissum, atque adversarium abs se de naturâ, & gratiâ compositum volumen miserat, addit ibidem: *Respondens Innocentius sequenti Epistolâ 96. nullam facit mentionem aliorum errorum Pelagii, neque libri de naturâ, & gratiâ Divi Augustini, sed tantum laudat præcedentem Epistolam ab illis ad se scriptam.* Duos verò errores ibidem tantum damnatos esse ait, nempe non dari peccatum originis, neque Dei gratiam esse necessariam ad rectè, pièque vivendum.

Quid de libro Pelagii Sanctus Innocentius decernat, audiamus: *Librum sanè, inquit, qui ejus esse diceretur, nobis à vestrà charitate transmissum evolvimus, in quo multa blasphemias, nihil, quod placeret, nihil, quod non penitus displiceret, à quovis damnandum, atque calcandum, cui similia, nisi qui ista scripserat, nemo alter in mentem reciperet, atque sentiret.* Itane nihil Pelagiani libri Innocentio placere, nihil in eo scribi, quod non displiceat, est unius tantum, aut alterius erroris condemnari, an potiùs plenum erroribus judicari? Unam interim particulam disjunctivam corrigas, Moraine; dixisti enim Innocentii literas de uno, aut altero errore loqui, reponas conjunctionem, de uno, et altero illam periodum reddens, ne quis ergà te malevolentior dubitasse te dicat, duo-ne, an unus tantum Pelagii error illis in literis proferatur. Sed ad Augustinum meum redeo. Hic Pelagii librum ad Innocentium mittens cum ejusdem consultatione alterius loca Pelagii signarat, ubi hic non rectè de divinâ gratiâ sentiebat, quæ displicuisse Innocentio, cui nihil illius libelli placuit, quis dubitet? Librum verò Augustini approbatum, ac laudatum fuisse, & quidem de lege reos finè gratiâ homines faciente disputantem, quæ falsa, atque ob furorem contra

contrà hæreticos Augustino excidisse fingit Moraines disp. 24. num. 44. ex his Innocentii verbis colligitur: *Nam hoc loco latius de lege disputare velut coram posito, repugnantemque Pelagio necessarium esse non duximus, cum vobiscum TOTUM SCIENTIBUS, PARIQUE NOBISCUM ASSENSIONE gaudentibus colloquamur.* Audin Augustinum totum scientem, ac per omnia Innocentio in iis, quæ de lege sine gratiâ proximè sufficienti reos faciente disputat, plenissimè consentientem?

Innocentio successit Zosimus, dein Bonifacius, qui Sanctum Augustinum mirificè coluerunt, quibusque ejusdem doctrina probata fuit. Annatus lib. 8. cap. 6. pag. 908. hæc scribit: *Quare non possit ab ejusmodi Doctore instructio peti ad concipiendam erroris contrarii damnationem, ut Zosimus, ut Bonifacius, ut Felix hujus nominis IV. petisse dicuntur ab Augustino.* Hæc quidem rectè se habent, sed rectius foret, id non vulgari famâ assertum dicere, sed constanter adstruere. Eà enim phrasi utimur, cum de re minus compertâ loquimur, quis enim, mero meridie pronunciet, Solem dici splendescere? Novimus Annati ergà Augustinum animum, hinc suspicioni locum damus. Zosimus non priùs decretoriam in Cœlestii, ac Pelagii causâ sententiam tulit, quàm ab Africanis Synodis, quorum, teste Prospero, Augustinus ingenium erat, literas acciperet, ut in Historiâ Pelagianâ lib. 1. cap. 13. dictum est. Bonifacius etiam Juliani literas ad Augustinum confutandas transmisit, ut ibidem pariter narravimus cap. 21. De Felice Papâ diximus lib. 2. cap. 23. Quæ, ne actum agamus, iterum non repetimus. Itaque, & reapse Pontifices illi contrà Pelagianos instructionem ab Augustino petiere, idque ex ipsius Augustini libris, & ejusdem sæculi Patribus, & non vulgi tantum rumore manifestum est.

Bonifacio subrogatus Cœlestinus non modò Sancti Augustini doctrinam laudavit, sed ejusdem calumniatores datis ad Episcopos Galliæ literis percudit. Elogium verò, veluti paulò antè demortuo Augustino sepulcralem inscriptionem, hocce apposuit: *Augustinum sanctæ recordationis virum pro vitâ suâ, atque meritis in nostrâ communionem semper habuimus, nec unquam hunc sinistrae suspicionis saltem rumor aspersit, quem tantæ scientiæ olim fuisse meminimus, ut inter Magistros optimos etiam à meis semper Decessoribus haberetur.* BENE ergo DE EO OMNES IN COMMUNE SENSERUNT, ut potè qui UBIQUE CUNCTIS, ET AMORI FUERIT, ET HONORI; unde RESISTENDUM TALIBUS, quos malè crescere videmus. Tradit Cœlestinus, imò jubet, resistendum Augustinianæ famæ decurtatoribus. Sanctus Prosper cum eximiam hanc de Augustino laudem ex Cœlestino recitasset in fine libri contrà Collatorem exclamavit: *Contrà istam clarissimæ laudationis tubam, contrà istam sacratissimi testimonii dignitatem audet quispiam MALIGNÆ INTERPRETATIONIS murmur emittere, & perspicuæ, sincerissimæque sententiæ nubem obliquæ ambiguitatis obtendere?* Ita planè, ò Prosper, conantur, audentque Recentiores. Imò, uti inter cætera ab Apostolicâ Sede Augustino data præconia illud jure meritò primo loco reponitur, ita totis ingenii viribus defudant, quò tantarum laudum splendori nubem obliquæ ambiguitatis obtendant, ne tantum inde lucis in Augustinum deriveret.

Annatus lib. 1. sui Augustini cap. 8. audito Cœlestini elogio ait: *Non dicit esse Patrem Patrum, Doctorem Doctorum, primum Angelum inter ceteros Episcopos, inter omnes excellentissimum, verè irrefragabilem, & ineffabiliter mirabilem. Habitum esse dicit à suis*

Prædecessoribus Innocentio; Zosimo, Bonifacio inter Magistros optimos; atque ita putabamur quidem alii Sancti Patres esse quoque optimi Magistri, à quibus se dissensisset Augustinus, quid putamus Cœlestinum fuisse nobis præcepturum, ut optimos optimo postponeremus, & multos uni, quoniam id jure? vel quâ ratione? Cum verò Cœlestinus postea, ut putant, cap. 3. Semipelagianos reprehendat piissimis disputatoribus obviare præsumentes, addit Annatus: Hos ergo dicit Cœlestinus obviasse non Augustino soli, sed piissimis disputatoribus, & Magistris, quibus verbis non est dubium, quin comprehenderetur etiam Hieronymus. Hæc illi omni arte adnitentes, Augustinum in ordinem ferè redigere, ut in Pelagiano bello non supremus quidem Imperator, sed tanquàm è præfectorum numero æquali cum multis auctoritate habeatur. Hæc autem eo consilio moliantur, ut quoniam Augustini nomine se gravari ferò jam tandem sentiant, aliorum Patrum, qui de gratiâ quid sentirent breviter quibusdam, ut cap. 14. de Prædest. Sanctior. ait Augustinus, scriptorum suorum locis, & transeunter attingerent, suffragio jactare possint. Etenim cum illi non tam aperte, & perspicuè de divinæ prædestinationis, ac gratiæ mysteriis differuerint, quædam eorum dicta, quando nondum Pelagianis, ut idem lib. 1. contrà Jul. cap. 6. scribit, *litigantibus securius loquebantur*, veluti sibi faventia Recentiores arripunt, dimissis Sancti Augustini sententiis clarissimis, apertissimis, evidentissimis, eam cæteris Patribus postpositi Augustini causam, rationemque reddentes cum Adamo 3. par. Calv. destr. cap. 16. pag. 760. *Hæc Augustini tenebræ me cogunt ad lucem alibi quaerendam, quam in Synodis, & aliorum Doctorum libris invenio.* Mira dicunt. Præfectò non dicam obscurè, sed non tam clarè locuti dicendi sunt alii Patres, qui de gratiâ breviter, & transeunter quædam solummodò attingerunt, non verò Augustinus, qui copiosissimè, ac fuisse in triginta & amplius libris de eadem gratiâ disputavit, ex brevitate enim obscuritas, ex copiâ verò sermonis claritas derivat. Sed Augustinum cæteris præponendum esse, ubi de divinæ gratiæ auxiliis agitur, tanquàm supremum Catholici exercitûs Ducem vetustioris Ecclesiæ Patres tradidere. Canit Sanctus Prosper contrà Ingratos cap. 3.

ISTIUS ergo inter cunctos, qui de grege sancto

insanas pepulere feras, industria major,

Majus opus, totum præstantius imbuir Orbem.

Sanctus Fulgentius Episcopus Ruspensis lib. 2. de Verit. prædest. & grat. cap. 17. ait: *Hæc itaque Catholicorum Patrum Apostolicis Institutionibus tradita permanet in Ecclesiâ sine dubitatione doctrina, quam Græci, Latinique Pontifices sancti Spiritûs infusione firmati, uno atque indissolubili semper tenere consensu.* In qua Beatus Augustinus indutus virtute ex alto abundantius illis omnibus laboravit: non autem ipse, sed gratia Dei cum illo. Ipsius enim ministerio Dominus uberiorem hujus rei fidei libris suis instructionem præbuit &c. Audiat iterum proximè laudatus Magnus ille Prosper, qui in Præfatione contrà Collatorem ait: *Viginti amplius annis contrà inimicos gratiæ Dei Catholica acies hujus viri ductu pugnat, & vincit.* Fortè Annatus respondebit cum suo Vasquezio 1. p. disp. 97. cap. 3. num. 20. *Fateor sanè suspecta mihi esse testimonia Prosperi, & Fulgentii, quòd diligentissimi, & exactissimi Augustini discipuli sint.* Audiat igitur ipse Vasquii confessionem, quando utriusque illius Patris testimonia suspecta sunt. Scribit hic in 1. p. disp. 90. cap. 6. num. 37. *Quamvis nullus esset ex Patribus commemo-*

ritis,

raus, quem pro hac sententiâ de gratiâ necessitate ad singula opera bona moralia Scholastici Doctores allegare possent, in uno solo Augustino, eiusque scholâ sue opinionis præsidium libenter collocarent, eumque sibi sufficere merito arbitrarentur, quod unicuique sit, qui dum agitur de gratiâ necessitate, sicut sol inter reliquos præfulgeat. Verum nos non ex Vasquio ista discimus, sed ex Romanâ Ecclesiâ Pontificibus. Cùm Julianus adversus divinam gratiam scripsisset, Sanctus Bonifacius Papa ab uno Augustino responsum postulavit. Cùm Oriens ob Fauſti Rejenſis libros in partes diviſus eſſet, Sanctus Hormiſdas ab Augustino cognoscendum scripsit, quid Romana sequeretur, & servaret Ecclesia. Gallis etiam per centum ferè annos iisdem diſſenſionibus contuſis Felix IV. ex unius Augustini libris ſententiis deſumptis pacem dedit. Noſtro hoc etiam sæculo univerſa Europa exortis de auxiliis divinæ gratiæ litigiis in partes dilancinata, Clemens VIII. eas lites ad unius Augustini tribunal juſſit agitari. Quibus ſanè Romani Pontifices non obſcure ſignificaverunt, in controverſiis de divinâ gratiâ unius Augustini veſtigiiſ nobis inhærendum eſſe. Nuſquam tamen ſolus eſt Augustinus, ſed ſecum ingens ſubſecutorum Patrum agmen trahit, nempe Proſperum, Fulgentium, Cæſarium, Petrum Diaconum, Patres Byzacenos in Sardinia exules, Rheimigium, Prudentium, Anſelmum, Bernardum, alioſque, qui Sancti Doctores veſtigia illis in controverſiſ ſequuntur, quâ quidè conſideratione ruit ingens ille apparatus, quem Annatus libro primo per plura capita componit, quaſi in aliqua ſententiâ de gratiâ ſolitarius eſſe poſſit Augustinus. Sanè Proſper, & Fulgentius, qui de Semipelagianis triumpharunt, ſemper cum Augustino ſunt, ita ut ſi ex unâ parte Augustinus, duoque iſti tantum ſint, ex oppoſitâ verò longè plures Patres numerentur, quis non potiùs illi Patrum Triadi inhæreat, quæ de Pelagianâ hæreſi triumphavit, neque citrà temeritatem erroris accuſari poteſt? Procul etiam hinc abeant illæ Morainii quærelæ in præfatione ad Orthodoxos: *Quid enim, ſi hæretici ſuis argutiſ poſſent evincere, ſe non eſſe apertè ab Augustino damnatos, Eccleſiæ cauſa deſerenda eſſet, & inſufficiens foret omnium aliorum Patrum pro veritate conſenſus, quia Augustinus eſt neceſſarius? Iniqua cerè eſſet Eccleſiæ conditio, cui Deus non unicuique Doctorem, ſed Doctores ꝑ omiſit, ut non circumferemur omni v. n. doct. v. n. Erras, o bone vir, & toto oſtio erras, nunquam ſolus eſt Augustinus, & ſi quidpiam primus de prædeſtinatione dixit, jam non ſolus hoc dixit, tot ſubſecutiſ Patribus Augustini verba reddentibus, quæ adverſarii non fatiſ adnotarunt.*

Quod verò addit Annatus, illis verbis Cæleſtini contra Semipelagianos: *Piſſimiſ diſputatoribus obviare præſumunt, & cùm Pel. gium atque Cæleſtium anathematizare non dubitent, Magiſtris tamen noſtris, tanquam neceſſarium modum exceſſerint, obloquimur, non unum Augustinum intelligi, ſed etiam Hieronymum, imperitè proſuſ alleritur. Etenim Semipelagiani contra unum Augustinum loquebantur, quod ſolus illam de prædeſtinatione gratuitâ ſententiam docuiſſet. Scribit enim Proſper ad Augustinum: *Ea, quæ de Episto. l. Apoſtoli Pauli Romanis ſcribentis, ad maniſtationem divinæ gratiæ prævenientiſ electorum merita proferuntur, a nullo unquam Eccleſiaſticorum ita eſſe intellecta, ut nunc ſentiantur, affirmant.* Non igitur unâ cum Augustino Hieronymus reprehendebatur à Semipelagianis. Imò ita Hiero-*

nymus de gratiâ contra Pelagianos ſcripſit, ut Semipelagianorum ſententiam tenuiſſe quibuſdam viſuſ fuerit; nam lib. 3. Dialog. contra Pelag. ait: *Juſtitiâ, labore, & induſtriâ, ac diligentiâ, & ſemper ſuper omnia Dei clementiâ cuſtoditur, ut noſtrum ſit rogare, illiſ tribuere, quod rogatur, noſtrum incipere, illiſ implere, quod non poſſumus.* Quæ quidè à Semipelagianis pro ſuo ipſorum dogmate accipi poterant, quorum ſententiâ erat, ut verbis utar Proſperi contra Collat. cap. 8. *Ut boni, ſalubreſque conatus nequeant quidè proficere, niſi Deus adjuvet, poſſunt tamen, etiamſi non à Deo inſpirentur, incipere.* Et ſanè Hieronymum cum Semipelagianis ſenſiſſe eo loci ſcribit Janſenius, duriùs locutum Voſſius, & antè utrumque de Hieronymo aliqui dubitarunt apud Vaſquium t. p. diſp. 91. cap. 8. Hieronymum verò pluribus conatur defendere idem Annatus lib. 7. Aug. Vind. cap. 12. cui ſubſcribo, nam apertè ait, Dei clementiâ ſemel habitam gratiam cuſtodiri; neque labor, & induſtria ſolitariè, nempe ſine gratiâ, intelligenda ſunt, ut fuſiùs diſcurrit idem Recentior. Igitur Semipelagiani Hieronymo non obloquebantur, quem in ſua ipſorum ſententiâ eſſe ſuſpicari poterant. Præterea Cæleſtinus ait, Semipelagianos adnixos, *quieſcentium fratrum memoriam diſſipare, & immediatè laudat poſt illa verba Augustinum, concludens, reſiſtendum obloquutoribus.* Unus igitur ibi defenditur Augustinus; nam ſi cum Augustino Hieronymus quoque eorundem dictis lacerabatur, cur Pontifex de uno Augustino laudes reddidit, Hieronymo in angulum proſuſ rejecto? Profectò Proſper, qui apud Cæleſtinum Sancti Augustini calumniatores detulerat, huſce Cæleſtini ſanctionis, quam ipſemet impetrarat, mentionem faciens contra Collatorem cap. 42. ait: *Per hunc virum intrâ Gallias iſtiſ ipſiſ, qui Sanctæ mem. AUGUSTINI ſcripta reprehendunt, maleloquentia eſt adempta libertas.* Augustinum tantum & à Maſſilienſibus reprehenſum, & à Cæleſtino laudatum ſcribit, nihil de Hieronymo locutus. At Recentiores Augustino illatæ à Semipelagianis calumniæ, atque injuriæ ſocium Hieronymum faciunt, non ſolatiſ gratiâ, ſed ut Cæleſtini elogii pars tantum ad Augustinum devolvatur, altera Hieronymo reſervetur. Porro Augustinum plurali numero Magiſtrum, ac Doctorem ab Apoſtolicâ Sede appellatum paulò inferiùs conſtabit, ubi de Felice IV. dicemus.

Sanctus Gelafius Papa inter Sancti Augustini cultores numeratur, eumque non immeritò Vaſquius t. p. diſp. 91. num. 75. vocat *per omnia Augustinianum.* Ille igitur in Episto. l. ad Episcopos per Picenum, uti lib. 2. Hiſt. Pelag. cap. 17. obſervavimus, hæc ſcribit: *Ahuc majus ſcelus accreſcit, ut ſub conſpectu, & præſentiâ Sacerdotum beatæ mem. Hieronymum, atque Augustinum Eccleſiaſticorum lumina Magiſtrorum miſca moritura, ſicut ſcriptum eſt, exterminans oleum ſua vitatiſ lacerare contenderet.* Sua hæc gloſſemata apponit Annatus lib. 1. cap. 8. *Ecce Hieronymus quoque lumen eſt Magiſtrorum, ſicut Augustinus teſtimonio Romani Pontificiſ.* Quis hoc inficias ibit? At multum intereſt, undenam adverſus Pelagianorum tenebras magiſ Eccleſia illuſtretur, pluſque luminis accipiat, ab Hieronymo-ne, an ab Augustino? In Conventu Hieroſolymitano contra Pelagium producta fuit ab Oroſio Episto. l. Sancti Augustini ad Hilarium, itemque paulò poſt etiam in Synodo Dioſopolitana, de qua re ita ſcribit Sanctus Doctor lib. de

de Pecc. orig. cap. 10. hæc Synodi verba referens: *Quoniam Sanctus Episcopus Augustinus adversus discipulos ejus in Sicilia respondit Hilario ad subiecta capitula scribens librum, in quo ista continentur &c.* Quo fanè tempore Hieronymus jam ediderat Epistolam datam ad Cresiphontem contrà Pelagium, & in Palestinâ ipsâ aderat, in quâ Synodus habebatur, majoremque ipsa præsentia, ac sanctitatis fama auctoritatem sui nominis reddebat, & tamen Hieronymi Epistolâ prætermisâ, ad Augustinianæ Epistolæ amussim Pelagius examinatus fuit. Obijcient Recentiores Joannem Hierosolymitanum Hieronymi hostem accerrimum; sed in Diospolitana Synodo non præsidebat Antistes Hierosolymitanus, sed Eulogius Cæsarensis Palestinæ Metropolita. Ut certè vel initio illarum disputationum satis apparuerit, unum Augustinum suprâ cæteros in Pelagiano bello validissimum, ac strenuissimum Ducem cœlitus destinatum, ac talem Patrum Synodis probatum. Sed quid nobilius ipso Hieronymi & testimonio, & exemplo? Cùm Orosius libros priores ab Augustino contrà Pelagianos publicatos in Asiam ad Hieronymum detulisset, Bethleemiticus Pater doctrinæ copiam, eruditionis excellentiam, rationum momenta, integrumque opus admiratus, silentium sibi indixit, idque scripto coràm Orbe universo publicavit in fine lib. 3. Dialogorum, ubi loquens de libris Sancti Augustini contrà Pelagium ait: *Alios quoque specialiter tuo nomini cedere dicitur, qui necdum in nostras venerè manus, undè super sedendum huic labori censeo, ne dicatur mihi illud Horatii, in sylvam ne ligna feras, aut enim eadem diceremus ex superfluo, aut si nova voluerimus dicere, à CLARISSIMO INGENIO OCCUPATA SUNT MELIORA.* Adèdè verò Hieronymus religiosè silentium postea coluit, ut ab Anniano ejusdem Epistolâ ad Cresiphontem impugnatâ, non modò defensionem nullam adornarit, sed per literas Augustinum ad illam confutandam hortatus fuerit, de quâ re libro primo Hist. Pelag. cap. 19. fusiùs dictum est. Ille, inquam, Hieronymus impugnatus certamen reculavit, qui nec ab amicissimo olim Rufino impunè se vel minimùm perstringi passus est, sed editis apologiis illatas quasque calumnias propulsavit. Itaque cùm Hieronymus in hoc stadio lampadem Augustino tradiderit, ab isto quoque unice lumen Ecclesia accepit, quo Orbem catholicum illustraret. Ex his patet, etiam vanam esse illam Morainii vocem in præfatione ad Orthodoxos: *Quid de Hieronymo? Eritne etiam ille Augustini discipulus, vel de Angelis inferioribus?* Non discipulus Augustini fuit, sed initio certaminis commilito, dein domi quiescens Augustinienfium præliorum, ac victoriarum admirator extitit, toto belli onere in Augustinum devoluto. Gelasius quidè Hieronymum æquè ac Augustinum laudat, quòd Seneca ille hæreticus utrumque maledico dente proscindebat. Sicuti cùm Cœlestinus Pontifex unum Augustinum contrà Semipelagianorum conatus nominatim defendit, unum illum ab iisdem fuisse impetitur intelligimus, non verò unà cum Hieronymo, ut Annatus comminiscetur. Cæterùm Gelasius eâ in Epistolâ Sancti Augustini solius doctrinam, atque dogmata, & quidè, quæ Recentioribus minimè probantur, adèdè perspicuè tradit, ut verè dicendus sit per *omnia Augustinianus*, idque superiùs luculenter à nobis probatum est.

Succedit his Sanctus Hormisdas Papa, qui, uti lib. 2. Hist. Pelag. cap. 19. narravimus, de libris

Fausti Rejenfis à Possessore Episcopo consultus, ubi hos ab Ecclesiâ minimè receptos respondit, hæc addidit: *De arbitrio tamen libero, & gratiâ Dei quid Romana, hoc est, Catholica sequatur, & servet Ecclesia, licet in variis libris Beati Augustini, & maxime ad Prosperum, & Hilarium abundè possit cognosci, tamen & in scriptis Ecclesiasticis expressa capitula continentur &c.* Quo præconio Sancti Augustini doctrinam Ecclesiæ doctrinam declaravit. Recentiores tamen partim indè ponderis Augustinianæ auctoritati adjiciunt, praviq; restrictionibus Hormisdæ testimonium limitant. Annatus lib. 8. cap. 6. ait: *Postquam enim mittitur ad libros de Dono perseverantiæ, & de Prædestinatione Sanctorum, qui scripti sunt ad Prosperum, & Hilarium, hoc unum putare debemus, pertinere ad Romanam, & Catholicam fidem, quod Augustinus intendit totis illis libris.* Addit, duo ibidem tantum intendi, initium fidei, & usque in finem perseverantiam in bono esse dona Dei. Hinc concludit pag. 905. *Ergo qui nos ad hos libros mittit Summus Pontifex audituros, quid Romana, hoc est, Catholica doceat Ecclesia de gratiâ, & libero arbitrio, discere nos hoc tantum jubet. Ergo si quæ alia intercurrant, dum hæc confirmantur ab Augustino, nec habeant necessariam connexionem cum iis, quæ potissimum intenduntur, non est mentis Pontificis, ut eis firmiter adhareamus, si nihil aliud cogit, quia nec est mentis ipsiusmet Augustini.* Verùm invidiosa, ac præpostera prorsus hæc glossata sunt. Quis enim nesciat, libros Fausti præcipuè, imò unice scriptos contrà prædestinationem antè merita prævisa? totus enim in eo est, ut Sancti Augustini sententiam confuteret. Hinc Petrus Diaconus in fine lib. de Incar. & grat. scribit, se cum Monachis sociis anathematizare libros *Fausti Galliarum Episcopi, qui de Monasterio Lirinensi propectus est, quos contrà prædestinationis sententiam scriptos esse non est dubium.* Quare, cùm Hormisdas Fausti opus reprobet, ac è contrà Sancti Augustini libros legendos inculcet, sententiam Sancti Augustini de gratiâ prædestinatione illis in libris assertam probat, quam tamen inter adiaphora Annatus rejicit. Reprobat Pontifex Fausti libros in scriptos de gratiâ, & libero arbitrio: approbat verò ea, quæ de illâ materiâ scribit Augustinus præcipuè ad Prosperum, & Hilarium. Itaque quæcunque thesès de gratiâ, & libero arbitrio positæ sunt ab Augustino, quibus adversaria opposuit Faustus, illas à Romanâ Ecclesiâ servari, ac defendi tradit Hormisdas. Sanè invidiam redolet maximam, tam amplum testimonium ad duo tantum dicta coarctari. Sed Pontifex non illos duos tantum libros Augustini laudat, sed varios Augustini libros, præcipuè verò ad Prosperum, & Hilarium datos appellat; undè ibidè cætera etiam volumina Augustini approbantur; quicquid igitur in illis docet de gratiâ, & libero arbitrio, hoc, teste Hormisdâ, Romana sequitur, & servat Ecclesia. Annatus verò, quasi particula illa *maximè* idem esset ac restrictiva *solum*, duas tantum Sancti Doctoris sententias, quas præcipuè stabilis in libris de Prædestinatione Sanctorum. & de Dono perseverantiæ, ab Hormisdâ confirmatas fingit. Non ita est, Annate, Non ita: præter id, quod in illis duobus libris; in aliis quoque *varius libris* de gratiâ, & libero arbitrio Augustinus scripsit, hoc totum Romanæ Ecclesiæ probatur.

Aliâ viâ contrà Hormisdæ testimonium vadit Decamps lib. 3. de Hær. Janf. disp. 1. cap. 4. nam cùm Hormisdas dixerit, capitula quædam de gratiâ, & libero

libero arbitrio in scriniis Ecclesiasticis contineri; hæc putat esse illas sententias, quæ Epistolæ Cælestini Papæ ad Episcopos Galliæ annexæ leguntur. Porro has tantum ex Augustinianis libris esse Ecclesiæ Romanæ probatas scribit, ejus verba sunt: *Astere Hermisdas, cognosci ex Sancti Augustini operibus posse, quid de gratiâ, & libero arbitrio Ecclesia sentiat, quia nimirum in his acerrimè defenduntur hæc ipsa capitula, quæ in scriniis Ecclesiasticis continentur, quæque Epistolæ suæ Cælestinus intexuit. Quis inquam ex nobis istud negavit? fatemur, in Sancti Augustini operibus illa ipsa contineri, acriterque defendi, quæ ab Ecclesiâ contra Pelagianos sancita sunt. At negamus aliud nihil in ejus libris reperiri, nobisque in hac parte Hermisdas suffragatur, dum collecta à Cælestino capitula appellat, in quibus disertè traditur, profundiores quæstiones, quæ ab Augustino contra Pelagianos dimicante latius pertractantur, ab Ecclesiâ Romanâ non fuisse comprobata.* Verùm quis Ecclesiastica scrinia Decampio reclusit, ut tam confidenter scire potuerit, Hermisdam nomine capitulorum illas Cælestini sententias intellexisse? Undè novit, ex universâ Sancti Augustini doctrinâ novem solummodò Cælestini capitula in Ecclesiasticis scriniis fuisse seposita? Scimus, Sanctum Leonem Magnum, qui tertius à Cælestino Pontifex sedit, in Epistolâ ad nostrum Metropolitanam Aquilejensem duo integra capita ex libro Sancti Augustini contra Pelagianos ad verbum excerptisse. Cur non ista pariter Hermisdas appellat? Scimus, Sanctum Gelasium Papam ad Honorium Episcopum contra Pelagianos scripsisse, atque mentionem quorundam capitulorum fecisse: *De quibus, inquit, ii, quos tua charitas destinavit, si plenius instrui voluerint, sequentes tituli cum suis responsionibus intimabunt.* Quare Hermisdas hæc insinuata à Gelasio capita non intellexit? An nil aliud statuisse Gelasius credendus est, quàm illa, quæ sub nomine Cælestini vulgata sunt? Quis hoc sine teste dicenti credat? Scimus, eundem Gelasium in Epistolâ ad Episcopos per Picenum tres, quatuorve Sancti Augustini sententias, ut superius ostendimus, inculcare, quas Recentiores reprehendunt, ac furenti contra Pelagianos Augustino excidisse comminiscuntur; undè credibilius est, has quoquè inter illos titulos à Gelasio connumeratas, quàm illas tantum Cælestini. Scimus, Felicem IV. ad Patres Arausicanos ex Sancti Augustini libris excerptas de divinâ gratiâ sententias contra Semipelagianos transmisisse, & hæc quidem in XXV. canones digestæ sunt; invenitne Pontifex omnia illa asserta in Ecclesiasticis scriniis, vel eum illa tantum novem à Cælestino selecta reperisset, novis ex Augustiniano thesauro divitiis scrinia Ecclesiastica locupletavit? Quid dicitis, ò novi antiquarum Romanorum Pontificum constitutionum interpretes?

Sed quòd de Felicis IV. capitulis mentio incidit, ex libro primo Hist. Pelag. cap. 23. recolendum est, Romanum Pontificem ad lites de auxiliis divinæ gratiæ per centum ferè annos Gallias turbantes, Apostolicâ auctoritate sopiendas, viginti quinque sententias ex libris Sancti Augustini decerptas ad Sanctum Cæsarium Arelatensem transmisisse, ipsi cæterisque Galliæ Episcopis subscribendas. Quis porro non intelligat, quantum eo facto honoris incrementum Augustino additum sit, eum quæ prius illius voces fuerant, in Romanorum Præsulum, ac Synodorum oracula transferent? At hic rursus pulverem excitant Recentiores, quo tanta Augustino delatæ auctorita-

tis gloria obscuretur. Clamat Annatus cap. 6. pag. 903. *Et Felix, quem etiam referunt Baiani inter approbatores Augustini, propterea quòd canones Arausicanæ Synodi extractos ex libris Augustini, & ipsius etiam verbis conceptos ad Episcopos Gallia miserit, extractione illâ monstravit, quid esset necesse ab omnibus recipi ex universâ illius doctrinâ, nempe id, quod canonibus illis exprimitur, permittit Lectoribus judicii libertate circa cæteras, quæ intercurrunt, controversias.* Bellè, ac benè: Igitur non novem solummodò Cælestini sententiæ ex Augustinianis libris approbatæ sunt, quod ad nauseam usque inculcatis, sed tot insuper alia dogmata, nempe XXV. quibus refragari piaculum sit. Sed reclamat Annatus ibidem: *Ergo vi hujus approbationis nulla fieri debet controversia iis, qui capita illa selecta recipiunt, etiamsi alia quedam rejiciant.* Nolo hic disputare, an Recentiores ita canones Augustinianos Arausicæ firmatos recipiant, quin violentis quandoque interpretamentis eisdem vim inferant, undè ab eruditis jure reprehenduntur. Mitius vobiscum agam. Quòd Arausicanos canones, ut libet, ut lubet explicatis, nullam vobis quæstionem facimus, sed quòd alia Augustini dogmata rejiciatis, pati nullo modo possumus, atque contra vos accusationem paramus, non quòd Apostolici decreti, sed quòd exempli contemptores sitis. Enim verò si universas lites de divinâ gratiâ in Galliis exortas Apostolica Sedes ex unius Augustini doctrinâ componendas duxit, insigne posteris exemplum edidit, ut si quando eadem in causâ de gratiâ iterum litigia erumperent, ad ejusdem Sancti Antistitis doctrinam confugerent, ex Augustini libris sententiam audirent, uni Augustino adhererent, quod à Clemente VIII. veteri religione, novoque exemplo præstitum fuit. Quare, cum Adversarii in plerisque recens exortis de divinâ gratiâ controversiis stare se contra Augustinum profiteantur, Felicis IV. judicio refragari, ejusdem exemplum parvi facere, atque aliâ prorsus viâ ab Augustinianâ ad veritatem eisdem repere, nemo non videt.

Dolere tamen Recentioribus oculi, cum per Felicem IV. & Arausicanam Synodum tantum honoris Augustinianæ doctrinæ delatum videre, quare glossematum ruderibus illum obruere percontant dicentes, Ecclesiam in Synodis Augustini sententias usam fuisse non ex necessitate, sed ex auctoritate, uti Magistram, non uti discipulam. Acutum Adami commentum cap. 9. pag. 653. Vide quomodò se ipsam strangulet hæc responsio. Intendit adversarius, Sancti Doctoris auctoritatem imminuere, & eandem auget quàm maximè. Nemo miratur, cum videt discipulum Magistri voces reddere; at Magistrum sententiam dicturum, non nisi discipuli ore loqui velle, hoc planè mirabile censetur, atque in discipuli eximiam excellentiam venit. Synodi, ac Romani Pontifices Sanctorum Patrum sententias semper secuti sunt, ut ex traditione Ecclesiæ credenda Orthodoxis proponerent. Colligitur hoc ex Epistolâ Sancti Leonis ad Leonem Augustum, ubi pluribus Sanctorum Patrum testimoniis adductis, inter quæ etiam Sancti Augustini Episcopi Hipponensis plura numerantur, concludit: *Hæc nos sequi verba debemus, his nos convenit obtemperare dogmatibus.* In Calchedonensi Synodo act. 1. post recitatam fidem Concilii Nicæni Patres dixerunt: *Necessarium visum est Sanctorum, & Catholicorum Patrum proferre testimonia, quæ possunt satisfacere, quemadmodum eam intellexerunt, & predicare confisi sunt, quatenus ex*

manifesto & omnes rectam, & immaculatam fidem habentes sic & intelligant, & interpretentur, & predicent eam. Et act. 2. statim post initium: Docuerunt enim Patres & in scriptis custodiuntur, quæ ab eis sunt exposita, & citra ead dicere non possumus. Et Act. 5. Sequentes igitur sanctos Patres &c. Sanctus Agatho Papa in Epistolâ ad Constantinum Imperatorem, quæ habetur in VI. Synodo act. 4. adversus Monothelitas, Sanctorum Patrum testimoniis productis, ubi laudatur Augustinus tanquam *veritatis prudentissimus PRÆDICATOR, & præstantissimus DOCTOR*, hæc habet: *Ecce piissime Domine fili, Sanctorum Patrum testimoniis tanquam radiis spiritualibus Ecclesiæ Catholica, atque Apostolica doctrina illustrata est &c.* Ubi etiam scribit, damnandos Monothelitas tanquam non Sanctorum Patrum pedisequos. At actione 10. omnia illa Patrum testimonia in Synodo relecta sunt, & cum libris Constantinopoli existentibus collata, & act. 8. Synodus literis Agathonis consensum dedit, quod Sanctorum Patrum doctrinæ conformes essent. Unde Georgius Antistes Constantinopolitanus dixit: *Scrutans Sanctorum, ac probabilium Patrum, qui repositi sunt in venerabili Patriarchio, inveni cuncta testimonia sanctorum, ac probabilium Patrum, quæ in eisdem suggestionibus continentur, consonantia, & in nullo discrepantia à sanctis, ac probabilibus Patribus, & consensio eis, & sic confiteor, & credo.* Quam sententiam cæteri ibidem subscribere. Possent infinita ad hoc demonstrandum testimonia adduci, in quibus ex necessitate Synodi Sanctorum Patrum doctrinam se amplecti, ac sequi professæ sunt.

At, inquit, loqui te de uno Augustino, non de omnibus Patribus; hos enim idem concordia sententia docentes necessariò in Synodis Ecclesiæ sequi debet, quippe quæ ex Patrum traditione dogmata definit, non verò privatam Doctorem, qualis est Augustinus. Sed nequè hoc te effugium juvat. Nam dum contendis, Felicem Papam, & Arafricanos Patres unius Augustini sententias secutos esse ex auctoritate, non ex necessitate, quælo te, vel secuti sunt Augustinum contra alios Patres docentem, vel cum aliis Patribus idem sentientem? Si primum dicas: id non ex auctoritate fecere; nam non potest privata unius hominis sententia tanquam de fide definiri, si constet universos Patres oppositum tradidisse; potest tamen ob summam unius Sancti Doctoris excellentiam iudicium suspendi, ac neutra sententia definiri, quod de privata Augustini opinione de simultaneâ rerum creatione Recentiores affirmant. Si verò alterum eligas; jam vides, ex necessitate approbandam esse sententiam ab omnibus Patribus assertam, si eâ de re rectum iudicium dandum sit. Præterea Ecclesiæ de controversiis fidei sententiam dictura ex necessitate illam partem, in qua veritas est, definire debet, eum falsitatem inter dogmata fidei referre nullo modo possit. Quare, cum Felix, & Arafricanus Patres Sancti Augustini sententias uti Catholicas definièrint, ex necessitate eas secuti sunt, ut oppositas Semipelagianorum opiniones erroneas sequi minime potuerint. Felix quidem potuit Augustini sententias ad verbum non exscribere, ut exscribere Prosper, Fulgentius, Prudentius, aliique ex Augustinianâ scholâ Doctores, sed non potuit sensum earundem ex necessitate non tradere, cum jam illas antè Concilii definitiones veras fuisse certum sit, cum nisi id, quod verum est, possit ab Ecclesiâ definiri.

Eâdem facilitate refutatur, quod addunt, Sy-

nodum Arafricanam Augustini sententias adhibuisse uti magistram, non tanquam discipulam. Profecò mirum dicunt, dum volunt, Arafricanos Patres, qui integro ab Augustini morte sæculo vivere, Augustini magistros esse potuisse, à quibus ille nec jota quidem doceri potuit. Sanè magister ille est, qui docet, discipulus, qui docetur; & qui hoc nescit, mirum si discipulus non modò fuerit, sed vel esse potuerit. Qui verò doceat, qui doceatur, Augustinus-ne, an Arauficana Synodus, vos videtis. Olim quidem Augustinus Ecclesiæ discipulus fuit, ac talem se profitebatur, dum ad Bonifacium Papam scribebat, mittere sua scripta non tam discenda, quam examinanda, & ubi forsitan aliquid displicuerit, emendanda: Lib. 1. contra duas Epist. Pelag. ad Bonif. cap. 1. Cæterum quòd à Deo illuminationis gratiam ad docendum assecutus est, ut ait Sanctus Fulgentius, & unus universas Pelagianorum machinas perfrigit, tantum illi Ecclesiæ detulit, ut ipse Ecclesiæ per Apostolicam Sedem magister consecratus fuerit. Hinc Cælestinus in Epistolâ toties à Recentioribus inculcatâ Augustinum magistrum nostrum honoris causâ nuncupat; Gelasius in Epistolâ ad Honorium eundem Ecclesiæ magistrum dicit, & Joannes II. ut mox dicemus, de Augustino scribit, *cujus doctrinam secundum Prædecessorum meorum statuta Romana sequitur, & servat Ecclesiæ.* Profecò si Ecclesiæ Romana Augustini doctrinam sequitur, Augustinus ejusdem Ecclesiæ magister dicendus est, ut discipulos Sancti Thomæ, aut Scoti eos appellamus, qui eorundem Doctorum sententias sequuntur. Cur autem hoc mirum videatur? Nonne olim Magnus ille Aquinas inter tyrones in scholis sedit, qui postea Summus Scholasticorum magister evasit? Laudati Antistes, dum in Synodo Chalcedonensi, & Constantinopolitanâ Sanctos Patres sequi se dicebant, eorundem se discipulos profitebantur, quorum doctrinis sese instruendos tradebant; illi igitur Leones, Felices, Athanasi, Hilarii, Augustini, Cyrilli, Gregorii, aliique, quos ibidem producant, Synodorum magistri fuere. Quare cum Arauficanum Concilium unum Augustinum secutum sit, unum Augustinum magistrum habuit.

Inter Sancti Augustini encomiastas merito numeratur etiam Sanctus Joannes II. in Epist. 3. ad Senatores: *Sanctus Augustinus, ait, cujus doctrinam secundum Prædecessorum meorum statuta Romana sequitur, & servat Ecclesiæ.* Quibus verbis Pontifex non solum Sancti Augustini doctrinam consecravit, sed etiam eandem antiquitus à suis Decessoribus approbatam fuisse affirmat. Sed ep. statim Recentiorum interpretationes. Audi Decampium lib. 3. cit. disp. 1. cap. 4. num. 12. *Cum igitur in hac Epistolâ nec de Sancti Augustini doctrinâ contra Pelagianos agatur, nec ullus ex libris appelleretur, quibus eos impugnavit, cur inde Janseniani speciatim colligunt, ita probari ab Apostolicâ Sede quacunque in Augustini operibus continentur, ut ab his vel tantillum recedere sit nefas?* Addit Moraines disp. 12. Anti-Jans. num. 50. *Quæ addit ex Joanne II. & Clemente VIII. precedentibus similia sunt, nihilque amplius probant. Tantum enim affirmant, Ecclesiæ Romanæ servare, & sequi doctrinam Augustini sibi quasi dotem relictam, quam tamen non in omnibus sequitur &c.* Hæc illi. Scimus, eam Sancti Joannis Epistolam esse contra Nestorianos, non Pelagianos; sed scimus quoque, Nestorianos ex Pelagianis prodiiisse, utrosque mutuo se fontes apud Ephesum condemnatos, utriusque hæresi

idem

idem à Prospero epitaphium ignominia causâ infcriptum. Opponimus tamen, Joannem inibi ea Sancti Doctoris volumina laudasse, quibus non tantum auctoritatis inest, quantum tributum est ab Apostolicâ Sede libris contra Pelagianos scriptis. Cum enim in illis cæteros post se longo intervallo reliquerit, in istis se ipso quoque major evasit; undè si Augustinum Romana Ecclesia docentem sequitur, ubi minori laude ornatus fuit, eidem religiosius adhærebit, ubi tot Romanorum Præsulum encomiis exceptus fuit. Romana Ecclesia non solum Augustinum docentem inaudit, sed impugnatum defendit, ut illâ Augustini auctoritatem propugnante, oleum, & operam perdituri sint Recentiores, qui contra eandem insurgunt.

Clementis verò VIII. decretum, quo universas de Auxiliis divinis controversias ad tribunal Sancti Augustini expendendas iussit, quo olim Recentiores pressi sunt, hæc modò strophis eludunt: *Nam quod, inquit, obijcere aliqui solent, Clementem VIII. iussisse tempore disputationum de auxiliis, ut Augustini potissimum sententia exquiretetur, facile solvitur. Neque enim id præcepit eo præjudicio, quasi nefas duceret ullâ in re dissentire ab Augustino, repudiatâ etiam Cælestini distinctione illâ inter propositiones, quas esset, & quas non esset necesse adstruere. Neque idem est velle, ut disputantes Augustini sententiam inquirant, & velle omnino, ut in omnibus eam sequantur. Rursus: Inquirenda fuit Augustini sententia, ut intelligitur, utrum ea, quæ disputabantur, tangerent constituta jam dogmata, necne, an potius spectarent ad quæstiones indifferentes. Adde, cum constet ex mente Sancti Bonaventuræ, Augustinum aliquando minus voluisse, & plus dixisse, fuisse cur juberet Summus Pontifex, ut ejus sententia investigaretur, nempe ut retineretur, quod perspicuum esset illum voluisse, non autem quicquid constaret, cum dixisset: Annati verba sunt lib. 8. cap. 2. in fine. Nullus hucusque dubitavit in sessionibus de auxiliis coram Clemente VIII. celebratis Molinæ doctrinam ad Augustinianæ doctrinæ amissim vocatam. Interim audiant Paulum Leonardum, verè Scerlogum, in apologiâ Scientiæ mediæ par. 2. num. 39. Equidem, inquit, in disputationibus Romæ agitatis coram Sanctitate Clementis VIII. & Pauli V. sæpè & diligenter interrogatum est de mente Sancti Augustini, quod eo spectatim in genere quæstionum exploratum esset, ab iis optima proferri, cui tantus divine Gratiæ Hyperaspistes faveret. Quare anno 1602. tractatum: Quis majores vires ad bonum libero arbitrio tribuat? An Augustinus? an Molina? Continetur ille articulus septem quæstionibus, in quibus singulis de mente Augustini disceptatur cum Molinâ &c. De quibus liquet altercationis penè omnem scopum, quidnam Augustinus sentiret? Compendio res ageretur, si liceret acta illa Congregationum, vel integram Clementis VIII. Orationem, quam disputationibus illis præmisit, recitare. Sed quando recentiori Romano decreto id vetitum est, cum dispendio causæ, quam defendo, necessariam defensionem omitto. Et quidem plus fortè cæteros meliora dicere possem, cum legerim omnia MSS. Gregorii Nugni Coronel Augustiniani Lusitani, qui memorataram Congregationum fuit à secretis. Pio silentio Religioni lito. Repetam tamen fragmentum laudatæ Orationis Clementis VIII. quod suo Euchologico à Congregatione Supremâ S. R. Inquisitionis approbato inseruit Pater Macedo inter elogia Pontificum, quæ recitat ad diem 28. Augusti pag. 406. Quamvis, inquit, nisi Deo rationem reddere debeam mearum actionum, dicam tamen in presentiarum rationes, propter quas ADSTRINGERE*

STATUI totam hanc disputationem AD NORMAM DOCTRINÆ SANCTI AUGUSTINI de gratiâ. Prima est, quod si, teste Beato Prospero ferè initio libri contra Collatorem, viginti annorum spatio acies Catholica Ecclesia ita dimicavit pro gratiâ contra Pelagianos, ut tandem Augustino Duce vicerit, oportet etiam ut in causâ consilii EUNDEM DUCEM AGNOSCAMUS, ET SEQUAMUR. Secunda est, quod idem Sanctus nihil videtur prætermisisse eorum, quæ ad præsentis controversias pertinent &c. Tertia tandem ratio est, quod cum multi Pontifices, & Prædecessores nostri doctrinæ Sancti Augustini tam acres fuerint assertores, ac vindices, ut quasi hæreditario jure eam in Ecclesiâ relinqui voluerint, æquum non est, ut patiâr illam hac hæreditate privari. Orationem hanc ipsius Clementis manu exaratam ostendit nobis Illustrissimus D. Philippus Vicecomes Mediolanensis Episcopus Catacensis, quod etiam testatum reliquit in notis MSS. ad cap. 4. libri 8. Augustini vindicati, quod volumen apud me est.

Non possum hæc non indignari Annato, qui illis in disputationibus de Auxiliis, non suum Molinam, sed nostrum Augustinum in examen vocatum fingit, nam eas sessiones habitas scribit: *Ut Augustini sententia investigaretur, nempe, ut retineretur, quod perspicuum esset, illum voluisse, non autem quicquid constaret, eum dixisse. Quâ sanè ratione Sanctus Doctor, quem Apostolica Sedes causæ id temporis agitate Judicem pronunciat, suis è libris sententiam dicturum, ab Annato examini tunc subiectus fuisse dicitur, hæc de eodem sententiâ pronunciatâ, ut retineretur, quod perspicuum esset illum voluisse, non autem quicquid constaret eum dixisse. Quod, ut ibidem ait, aliquandò Augustinus per excessum locutus est, qui quidem excessus in illis disputationibus ne retineretur, Clementi VIII. sententia fuit. Hoc autem quid aliud est, quàm Augustinum ex judice reum facere? Neque secus sentire Annatum judico; clamat enim in fine cap. 2. pag. 864. Sepelienda Scholastica est, ut unus regnet Augustinus, an Augustinus legendus ad lucem Scholastica, & ad ejus amissim exigendus? Neutrum nobis in votis est, sed vigere Scholasticam optamus, eamque ad Augustini amissim exigi, & non è contrâ, ut ipse contendis. Perspicua est Clementis sententia, se velle exigere lites Scholasticorum de auxiliis AD NORMAM DOCTRINÆ SANCTI AUGUSTINI, quibus quàm bellè consonas, nemo non videt, dum Augustini doctrinam ad Scholasticorum amissim exigis. Profectò Magister Sententiarum, qui primus Scholasticam in methodum deduxit, ex Patrum, ac Augustini præsertim sententiis illam conflavit: undè Ecclesia ipsa Romana inter precum Officia, quæ Augustini die Festrâ perfolvit, ait de eodem: *Quem in primis secuti sunt, qui postea Theologicam disciplinam viâ, & ratione tradiderunt. Igitur Scholastici ad Augustinianæ doctrinæ amissim suas ipsorum sententias exegeturunt, neque veteribus illis ejusdem disciplinæ viris Principibus verbum ullum contra Augustinum excidit. Secus Recentioribus visum est, quorum unus Moraines in Præfatione sui Anti-Jansenii ait: Qui prius Augustinum, in omnibus deposcebant judicem, nunc sibi liberum putant, ne quidem arbitrum honorarium in aliis illum admittere. Heu quàm ima summis atra dies miscuit! Augustinum olim Clemens Pontifex in controversiâ de Auxiliis judicem constituit, modò autem Recentiores, ut palàm fateri non erubescunt, eundem ne quidem arbitrum honorarium admittunt. Et illi quidem**

quidam excessus, antilogias, errores objiciendo, non modò Sanctum Doctorem suspectum judicem publicant, sed veluti reum traducunt, ut longioris hujusce defensionis instituendæ necessitatem nobis impositam nemo negaverit. Et hoc quid aliud est, quàm Augustinum ex cathedrâ, in quâ ab Apostolica Sede positus fuit, atque ex eadem cœlestes doctrinas edisserens, hucusque summâ religione à Catholicis tanquam Orthodoxi dogmatis Magister auditus fuit, violenter extrahere? O superi, mites animos.

Sed quid de recentissimo Alexandri VII. elogio, quo decessorum vestigiis inharens, Sancti Augustini doctrinam consecravit, Recentiores blaterent, exponendum est. Cùm Pater Christianus Lupus Augustinianus insignis Doctor Lovaniensis Româ in Belgium profecturus esset, Alexander laudatas literas eidem ad Sacram Theologicam Lovaniensium Facultatem deferendas tradidit. Porò ibidem paternum ergà benemeritos filios amorem testatus, ad Sancti Augustini, ejusque discipuli Sancti Thomæ doctrinam, ut eò usque summâ cum laude fecerant, novo utrique Sancto Doctore elogio inscripto tenendam, defendendamque animavit. *De reliquo, inquit, non dubitamus, vos pro singulari scientiâ, pietatisque studio sanam, & incorruptam, qualem tot Apostolica Sedis declarationes, & Sanctorum Patrum traditiones requirunt, doctrinam semper amplexuri, & adversus Orthodoxæ Religionis hostes defensuri sitis, nec non præclarissimorum Ecclesiæ Doctorem Augustini, & Thomæ Aquinatis inconcussa, tutissimaque dogmata sequi semper, ut asseritis, ac impensè revereri velitis: Quorum profectò Sanctissimorum virorum penès Catholicos universos ingentia, & omnem laudem supergressa nominari præconii commendatione non egent &c.* Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die 7. Augusti 1660. Pontificatus nostri Anno VII. Profectus Româ Lupus, ac Pisaurum transiens, ubi apud nostrates Scholæ Theologicæ id temporis præfectum agebam, quantum secum in Belgium thesaurum ferret, mihi significavit, ubi verò Lovanium venit, ac Pontificias literas Theologorum Senatui tradidit, mirum est quantâ eisdem lætitiâ univèrsi, & singuli exceperint. Indictum Theologicum institutum, publicum in gratiarum actionem sacrum intimatum, ac pro incolumitate beneficentissimi Pontificis imperata supplicatio. Edicti à Decano Universitatis publicati excerptum exhibeo, integrum donat Pater Gabriel à Sancto Vincentio mox mihi laudandus. *Ut intersint solènni Missæ per eandem facultatem ibidem celebrandæ prolongandæ incolumitate, ac felici regimine Sanctissimi D. N. Alexandri divinâ providentiâ Papæ VII. qui præter alia paternæ suæ ergà eandem Academiam benevolentia argumenta Apostolico rescripto in formâ Brevis ad eisdem preces eam decorare dignatus est, quo Sanctissimos Augustinum, & Thomam Aquinatem Scholæ Facultatis Patronos, & Magistros, uti præclarissimos Ecclesiæ Catholicæ Doctores deprecatur, eorumque dogmata tanquam inconcussa, tutissimaque, & proinde semper sequenda, & impensè reverenda commendat, subjungens, penès Catholicos universos ingentia, & omnem laudem supergressa nomina eorundem Sanctissimorum novi præconii commendatione non egere &c.* Datum 6. Novembris anni 1660.

Hæc quidè quantum lætitiæ sincerissimis Sancti Augustini discipulis ingessere, tantum mæroris, non enim dicam invidis, sed pridem ergà Augustinum non tam benè animatis intulerunt. Etenim nonnulli in furorem veluti acti in impias hæc voces erupere: *Laudatum Breve per Diabolicam machinam fuisse impe-*

tratum. Horum testis est ipsemet Christianus Lupus in Epistolâ apologeticâ de attritione, & contritione cap. 5. ad accusat. XI. pag. 49. quam Lovanii edidit anno 1667. mihiq; uti est mei amantissimus, honoris gratiâ nuncupavit. Cui nam voces ad eò invecundæ exciderint, designat Vincentius Baronius par. 4. suorum Opusculorum lib. 1. sect. 2. art. 5. §. 1. Alter verò Recentior de laudato Alexandri elogio scribit, Summum Pontificem *nunquam breve illud prius vidisse.* Id autem testatur se à viro sui sodalitati accepisse, & quo majorem dicto fidem faciat, ait: *sincerè affirmo, ac sanctè juro.* Hunc etiam Scriptorem nominare nolo, quòd magnum Patronum habeat, cujus ipse etiam patrocinio lator; illum tamen pluribus impugnavit vir doctissimus Pater Gabriel à Sancto Vincentio in libro de Remediis ignorantie disp. 14. dub. 9. num. 149. inquit: *Cardinalis Neryus tunc temporis Secretarius Brevis dixit cuidam viro gravissimo, quòd hoc Breve ipse composuit ex commissione dicti Alexandri VII. & quòd Pontifex illud attentè legit, & sigillum dedit, ut eo signaretur, & ad dictam Universitatem Lovaniensem mitteretur. Et iste vir gravissimus sic tacto pectore testificatus est.* Hæc quidè Pater Gabriel literis consignavit, ac paulò post è vitâ discessit summo sui desiderio relicto; erat enim Carmelitici rigidioris disciplinæ instituti ornamentum, acceptus in primis Clementi X. Pont. Opt. Max. Vivet ille æternum de Augustini doctrinâ benemeritus, cujus glorioso Nomini Theologicum volumen nuncupavit. Sciant Recentiores, Alexandrum VII. è nobilissimâ Chiforum gente prodidisse, cui perpetuum ergà Augustini nomen obsequium hæreditarium est, ita ut à trecentis, & amplius annis unum semper in Chifis appellari voluerit Augustinum. Non alium hujus mei dicti testem, quàm ipsummet Alexandrum volo, qui in frequentissimo Purpuratorum Patrum, atque Antistitum Senatu agens decernendâ Thomæ Villanovani Apotheosi, Regis Hispaniæ, plurimorum Principum, atque populorum cum Augustinianâ familiâ obsecrationibus, queis ad id movebatur, recensitis hæc addidit: *Tum verò (confidentè dicimus) nostra ergà Divum Augustinum Sanctissimum Theologiæ Magistrum à Majoribus secundum carnem per manus quasi tradita, & peculiaris ab adolescentiâ ergà hunc ejus Alumnum veneratio, &c.* Hæc tanti Pontificis hæreditaria ergà Sanctissimum Theologiæ Magistrum devotio omnibus nota erat; undè in eodem confessu Franciscus Albitius Purpuratorum Patrum decus, eximie eruditionis Princeps, ac nostro præconio major sententiam rogatus dixit: *Protrahit est, Beatissime Pater, non sine Spiritus Sancti instinctu rei ardua, atque difficillima exitus, ut à Sanctitate vestrà, quæ Patronum, & Protectorem agnoscit Augustinum, Filius Augustini in Sanctorum numero collocetur.* Ego quidè pluribus illius Recentioris dicta confutaveram, quæ tamè magni viri imperio justus omitto; ad eò enim absurda sunt, ut fatius sit, eadem silentio obducere, quàm prolixiori impugnatione latius diffamare.

CAPUT VII.

Augustiniana doctrina contrà Pelagianos per Sedem Apostolicam approbatò à Recentiorum prævis interpretamentis defenditur.

Hucusque nobiliora Romanorum Præsulum testimonia de Augustinianæ doctrinæ contrà Pel-

Ex ad.
Canon.
S. Tb.
Villan.